

به مناسبت ۱۷ مرداد، روز خبرنگار؛
باسپاس از دکتر یونس شکرخواه

تلاشی نافرجام برای یک یادداشت!

به مناسبت روز خبرنگار از دکتر یونس شکرخواه عزیز، استاد روزنامه‌نگاری و ارتباطات، درخواست یادداشتی کردم. اگرچه ایشان می‌توانست وقتی را که فروتنانه صرف همین گپ‌وگفت صمیمانه کرد، می‌گذاشت برای آن یادداشت کوتاه! اما به درخواست خود ایشان و مصداق این ضرب‌المثل که «هرچه از دوست می‌رسد نیکوست» متن این گفت‌وگوی تلگرافی را با کمی تلخیص و کمترین تغییر رسم‌الخط اینجا منتشر کردم.

رضا جمیلی: آقای دکتر سلام، امیدوارم حالتون خوب باشه و دلتون به شادی. جمیلی هستم از هفته‌نامه آتیه‌نو. با همکارانسم در کارگاهی که در موسسه آتیه و با حضور اساتید برگزار کردید ملاقاتتون کردم. برای روز خبرنگار جناب رستمیان و تیم سردبیری نشریه تمایل دارند یادداشتی به قلم شما در شماره پیش‌رو منتشر کنیم. اگر قبول زحمت کنید منت دارتون خواهیم بود. اگر تماس نگرفتم و تلگرامی مطرح کردم چون پایان روز کاری است و می‌دانم که گرفتاری‌های معمول خودتان را دارید. اگر اجازه بدید هر وقت برای شما مناسب بود تماس بگیرم خدمتون. پیشاپیش از حسن توجه‌تون سپاس‌گزارم.

پی‌نوشت: بابت غلط‌های نگارشی عذرخواهی می‌کنم (ادیت شد البته ت...)

دکتر شکرخواه: سلام آقای جمیلی، همکار ارجمند. باور کن منم رسم-م، حتی برای همشهری آنلاین هم روزنامه همشهری هم. صمیمانه پوزش می‌خوام. قربانت یونس.

جمیلی: سلام استاد. خواهش می‌کنم.

دکتر شکرخواه: سلام بر شما.

جمیلی: درک می‌کنم گرفتاری‌های شما را. امیدوارم که سلامت باشید همیشه. دکتر شکرخواه: از اینکه شرایطمو درک می‌کنی ممنونم.

جمیلی: ارادت‌مند. مشتاق دیدارتون هستیم.

دکتر شکرخواه: دل به دل راه داره عزیزم. به برو بیج آتیه سلام برسون.

جمیلی: بزرگ‌ی و محبت شمارو می‌رسونم.پهشون. دکتر شکرخواه: به-ابراهیم(رستمیان) بگو این آتیه‌ها و دست کم به یا اسکن خوب صفحه اولشو برام بفرسته که بذارم رو کانال همشهری آنلاین. هی باید سرچ بدم، آخرشم برسم به یا اسکن بی‌ربط کچو کوله.

جمیلی: حتما استاد این کار رو انجام می‌دیم از این شماره.

دکتر شکرخواه: تحریر به‌ها هر جا باشن خونه همه روزنامه‌نگارا هستن. حالا اونجا که تازه جای هم خوریدم، سیگارم کشیدیم، کیم زدیم، جمیلی‌ها رو هم دیدیم.

جمیلی: ت...

دکتر شکرخواه: بازم سیاست‌گزارم که به یادم بودین. ماها دیگه دانیسورایی هستیم که به‌جز بوی سرب‌بوئی نفتالینم می‌دیم. دنیا مال شماهاست. به پیشنهاد بهم رضا؟

جمیلی: بفرمایید.

دکتر شکرخواه: همینو کی پیست کن.

جمیلی: ت... شوخی می‌کنین!

دکتر شکرخواه: شاید ادیت نخواد. تیتراشم پیشنهاد می‌دم!

جمیلی: بفرمایید.

دکتر شکرخواه: «به تلاش نافرجام برای به یادداشت». عینا بنابر. می‌دونی چرا؟ هم تلاش حرفه‌ای کردی، هم من گفتم نمی‌رسم. هم در عین حال هر دو دلواپسی حرفه‌ها مونو داشتیم! دیگه با خودته. تترسی میری، تترسی نمیری. توبدی سردبیر خط پزنه، نه، فرقی نمی‌کنه.

جمیلی: من حتما می‌دم سردبیری.

دکتر شکرخواه: زندگی روزنامه‌نگاری یعنی همین. جمیلی: موافقم باهااتون. دکتر شکرخواه: فدای تو، رضاجان به همه دوستایم سلام برسون. خوشحالم کردی. راستی به پوزشم بخوام. من حدود دویست تا پیچ رو در اکنتم دارم. حق بده که دین همه‌ش وقت می‌گیره. دیر میشه ولی جواب میدم. بسیار از تاخیری که در پاسخ بهت داشتم پوزش می‌خوام. یا علی.

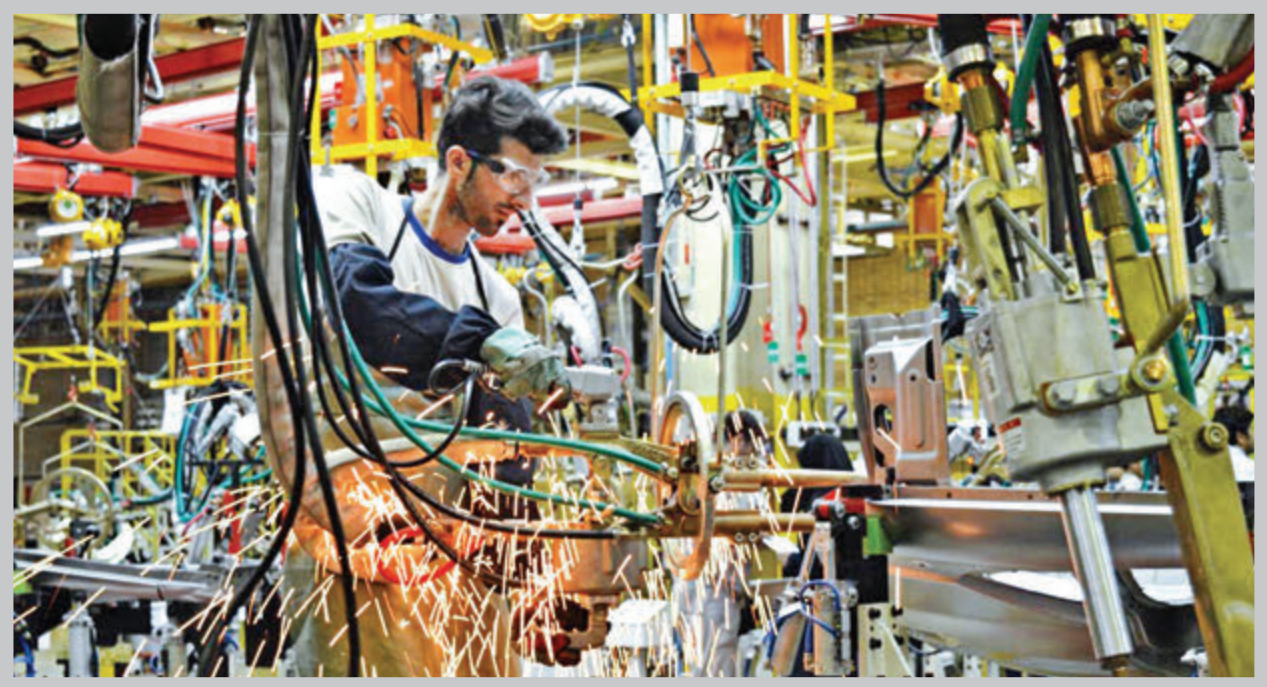
فضای خالی بسته‌های پفک و چیپس به خاطر سود بیشتر تولیدکننده نیست

ماجرای شوخی با بسته‌های چیپس پر شده با هوا و حجم کمتر از مقدار انتظار آن‌ها، هنوز هم گاه‌گاهی دستمایه نقل‌های فضای مجازی قرار می‌گیرد که شاید مصداقی برای کم‌فروشی باشد، اما از نظر دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان چیپس و اسنک، این مسئله فرایندی فنی و لازم‌است. علی شریعتی، دبیر اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان چیپس و اسنک، با اشاره به شایعاتی که درباره آن‌ها وجود دارد به ایسنا می‌گوید: «جوی که در خصوص کم‌فروشی در محصولات چیپس و پفک ایجاد شده به خاطر شکل ظاهری آن‌هاست و گاز نیتروژنی که جهت خرد نشدن محتوای آن به بسته‌ها تزریق می‌شود. به همین دلیل وقتی مردم این فضای خالی را در بسته‌ها مشاهده می‌کنند تصور کم‌فروشی در این محصولات برایشان به وجود می‌آید.»

آتش قاچاق در خرمن تولید ملی

ابعاد مختلف و راهکارهای مبارزه با پدیده قاچاق که یکی از متهمان اصلی رکود تولید داخلی و آسیب دیدن منابع بیمه‌های اجتماعی است

مکشوفات قاچاق در کالاهایی مانند اسباب‌بازی ۷۹ درصد، دارو ۱۱۵ درصد، سیگار ۲۲۸ درصد، البسه ۷۹ درصد، لوازم آرایشی ۱۳۶ درصد و چای ۱۸۲ درصد در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳ رشد داشته است

■ **سرمایه‌گذار خارجی جای نیروی کار ایرانی را تنگ نمی‌کند**
ابوالحسن خلیلی، عضو هیئت‌مدیره کنفدراسیون صنعت ایران، معادله قاچاق و کار کارگر ایرانی را خیلی سراسرت و روشن می‌داند: «ظاهر من الشمس است که قاچاق باعث بیکاری کارگر ایرانی می‌شود.» این گفته او باعث می‌شود کلامش را قطع کنیم تا از حضور سرمایه‌گذاران خارجی به ما بگوید. می‌پرسیم آیا می‌توان حضور سرمایه‌گذاران خارجی در کشور را تهدیدی برای تولید کار فرما و بیکاری کارگر ایرانی بدانیم. می‌گوید: «سرمایه‌گذار خارجی که وارد کشور می‌شود در امر تولید مشارکت می‌کند و برای این کار، نیاز به کارگر ایرانی دارد.» کایه‌سوی دیگر ورود سرمایه‌گذاران خارجی هم اشاره می‌کند: «حتی اگر در قرارداد، راه انداختن خط تولید توسط طرف خارجی در ایران قید نشده باشد، در مدل دیگر، باید نیروهای متخصص فنی خود را به ایران بیاورد که به این ترتیب و به‌مرور زمان، دانش فنی آن تولیدکننده خارجی به مهندسان ایرانی منتقل و ارزش افزوده ایجاد می‌شود.»

■ **قاچاقچیان از مریخ نیامده‌اند؛ خودمانیم برادر، خودمان!**
پرواضح است که قاچاق پدیده‌ای مخرب برای تولید داخلی است. اما در کنار آن عده‌ای نگران «سرمایه‌گذاران خارجی» و آسیبی که ممکن است از این رهگذر به تولید داخلی وارد شود هستند و عده دیگری این سرمایه‌گذاری‌ها را یکی از راهکارهای مبارزه با قاچاق کالا می‌دانند. ابوالحسن خلیلی معتقد است: «بهتر است در نوشتن قراردادهای جدید با سرمایه‌گذاران خارجی کمی نسبت به گذشته دقیق‌تر باشیم.» به گفته این عضو هیئت‌مدیره کنفدراسیون صنعت ایران باید بپذیریم که سرمایه‌گذار خارجی هم شرایطی دارد که باید به آن احترام بگذاریم و فقط شرایط ما مهم نیست. با این گفته‌ها، گویا باید سرمایه‌گذاران خارجی را از ردیف متهمان عاملیت در ورشکستگی تولیدکننده و بیکاری کارگر ایرانی قلم‌بگیریم و روی همان داستان قاچاق تمرکز کم‌شویم. تمرکز کی که می‌توان با استناد به فرمایشات رهبر انقلاب که اخیراً تأکید کرده‌اند: «این جنس (قاچاق) را جلو چشم همه آتش بزنید. ضربه بزنید به قاچاقچی.» آن را وظیفه ملی قلمداد کرد و هم در سیاست‌گذاری و برخورد با قاچاقچیان از آن بهره‌برد و هم به عنوان مصرف‌کننده با مدنظر قرار دادن منافع تولید ملی، دور این کالاها رخط کشید.

به گفته او کالا‌های قاچاقی که کشف و ضبط می‌شوند در سازمان «جمع‌آوری اموال تملیکی» از زیر مجموعه‌های وزارت اقتصاد دوباره تحت‌مزیاده به خریداران داوطلب فروخته می‌شوند. دانشمند عیب‌این کار را ورود دوباره کالا‌های قاچاق به بازار داخلی کشور مان می‌داند. به عبارت دیگر، هدف از ضبط کالا‌ی قاچاق، جلوگیری از تأثیر منفی این کالا بر بازار مصرفی داخلی است. اما وقتی تحت مزیاده‌هایی، این گونه کالا دوباره به بعضی توزیع‌کنندگان و اگزار می‌شوند، این رفتار نافی هدف اولیه است. عضو اتاق بازرگانی ادامه می‌دهد: «با این کار، کالا‌ی قاچاق وارد بازار می‌شود و در واقع جای محصول داخلی ما را می‌گیرد که به این ترتیب، ناخواسته این کارگر ایرانی است که کار خود را از دست می‌دهد.» او اعتقاد دارد که باید کالا‌ی قاچاق، پس از ضبط معدوم شود تا تعادل عرضه و تقاضای بازار به هم نخورد.

■ معافیت‌های آسیب‌زا

«کالا‌ی قاچاق ابتدا از مبادی رسمی ورود کالا‌ی خارجی به کشور وارد نمی‌شوند.» با این گفته، مسعود دانشمند از کسانی که معتقدند کالا‌ی قاچاق از مبادی گمرکی به بازار داخل کشور مان درز می‌کند به‌شدت انتقاد و آن‌ها را متهم به «ناآشنایی با قوانین ترخیص کالا» و «نداشتن مشاهدات میدانی» از گمرک می‌کند. به گفته او متاسفانه بعضی از معافیت‌های مالیاتی فسادآور است. دانشمند به معافیت مالیاتی سازمان‌ها یا نهاده‌اا اشاره می‌کند و می‌گوید: «مثلاً یک بیمارستان تجهیزات مورد نیاز خود را بدون م‌عافیت مالیاتی به کشور وارد می‌کند یا بعضی از نهاده‌ا لا ستیک خودروها یا برنج مورد نیاز خود را با معافیت مالیاتی به کشور وارد می‌کنند که این موضوع مشخصاً فسادآور است.»

اقتصادی، در گفت‌وگوی خود با «آتیه‌نو» می‌گوید: «ایران کد و شبنم را طراحی کردیم اما در عمل در ست اجرایشان نکرديم.» او با این حال بر نامه‌ریزی اولیه این دو طرح را درست و علمی می‌داند. صحبت‌های او از زاویه‌ای مهم تلقی می‌شود که بدانیم هردو این طرح‌ها تعطیل شده‌اند تا طرح «کدرهگیری» به‌عنوان جایگزین «شبنم» و «ایران کد» آغاز به کار کند. حتی یکشنبه هفته گذشته، قاسم خورشیدی، سخنگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، در گفت‌وگو با فارس از نهایی شدن آیین‌نامه کددار کردن کالا‌ها و در حال ارسال بودن آن به دولت خبر داد. علاوه بر آن مجتبی خسروناج، قائم‌مقام وزیر صنعت، سیگار را اولین کالا‌ی معرفی کرد که کدرهگیری در یافت خواهد کرد. از سوی دیگر، رئیس سازمان غذا و دارو از اجرائی شدن کدرهگیری برای تشخیص داروهای قاچاق و تقلبی خبر داده و گفته که به‌زودی این کار برای مکمل‌ها و لوازم آرایشی و بهداشتی نیز اجرا می‌شود. دانشمند، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و امارات، تأکید می‌کند: «واردکنندگان و تولیدکنندگان شش ماه تا دو سال وقت دارند کالا‌های خود را تحت ضوابط خاصی کددار کنند. اگر بعد از این ضرب‌الاجل کالا‌ی در بازار کشف شود که این کد خاص را نداشته باشد، کالا‌ی قاچاق تلقی و ضبط خواهد شد.»

■ انتقاد از یک رفتار اشتباه ولی قانونی درباره قاچاق کالا

رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و امارات در میان صحبت‌های خود با «آتیه‌نو» به رفتاری اشتباه و البته جاقفاده در اقتصاد کشور مان اشاره می‌کند و می‌گوید: «متاسفانه یک اقدام اشتباه در این سال‌ها جاقفاده و آن فروش کالا‌های قاچاق بعد از کشف و ضبط شدن است.»

■ **دشاد عزیزی**

■ **خبرنگار**

هر هفته خبر می‌رسد که یک کارخانه قدیمی و جدید، خط تولید خود را تعطیل کرده یا ورشکست شده است. گاهی بعد از انتشار این خبرهای تلخ، مدیران آن کارخانه به فضای رسانه‌ها می‌آیند و تأکید و موکدا تأکید می‌کنند: «نه! از این خبرها نیست. ما با قوت به کار خود ادامه می‌دهیم.» اما با این حرف‌ها، صورت مسئله پاک نمی‌شود. برخی کارخانه‌ها وضع خوبی ندارند و همه این را می‌دانند. کارفرما ورشکسته می‌شود، بلافاصله کارگر آن واحد تولیدی کار خود را از دست می‌دهد، تولید ضربه می‌خورد و بازار از آن کالا‌ی ایرانی خالی می‌شود و از سوی دیگر منابع سازمان تأمین اجتماعی، هم از سمت ورودی و هم از منظر خروجی آسیب می‌بیند؛ چرا که نه تنها کارفرمای ورشکسته و کارگر بیکار شده حق بیمه‌ای پرداخت نمی‌کنند بلکه مقرری بیمه بیکاری هم به مخارج تأمین اجتماعی اضافه می‌شود. در این میان است که عده‌ای میدان را خالی از قلندر دیده و به فکر وارد کردن کالا‌های غایب تولید داخل از راه‌های غیررسمی می‌افتند. با اندک تصرفی از آن نقل معروف، ما می‌گوییم «واردات غیررسمی»، ولی شما بخوانید «قاچاق». آن‌ها به کار خود مشغول می‌شوند، اما در سوی دیگر میدان، کارگران از فردا روز دیگر سر کار خود نمی‌روند، کارفرما هم می‌ماند با هزار چک برگشتی و بدهی.

■ قاچاق و نقش مصرف‌کننده

«آخر، این قاچاق کی تمام می‌شود؟» با هر کسی که در تاکسی، صف نانوائی، کلاس دانشگاه و هر کجای این کشور صحبت کنی، از دست قاچاق دادم در آمده است. این مسئله را تولیدکنندگان، فروشندگان و کارگران بیشتر از همه می‌پهمنند. هر سه این گروه‌ها به صورت مستقیم در گیر مسئله قاچاق هستند. اصلی‌ترین و سریع‌ترین اثری که قاچاق بر اقتصاد هر کشوری می‌گذارد، بیکاری نیروهای کار و در واقع قیل از آن، ورشکستگی کارفرما‌های آن کشور است. فرقی هم نمی‌کند که چه صنعتی است. اما گویا مان‌آن جوال‌دوز را سخنران به خود هم باید بزند. فراموش کرده‌ایم. هر روز با کالا‌های قاچاق بسیاری سروکار داریم که دانسته و ندانسته آن‌ها را می‌خریم ولی باز داداز مبارزه با قاچاق کالا می‌زنیم. معانور فرهنگی و پژوهشی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز به روزنامه جمهوری اسلامی گفته که مکشوفات قاچاق در کالاهایی مانند اسباب‌بازی ۷۹ درصد، دارو ۱۱۵ درصد، سیگار ۲۲۸ درصد، البسه ۷۹ درصد، طلا و مصنوعات ساخته‌شده از آن ۲۶۶ درصد، لوازم آرایشی ۱۳۶ درصد و چای ۱۸۲ درصد در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۳ رشد داشته است. نکته اینجاست که اولین سوال را باید از خودمان بپرسیم که اگر ما داداز «کریه‌بودن» قاچاق می‌زنیم، پس خریدار و مصرف‌کننده این کالا‌ها چه کسانی هستند؟ محمدرضا عبادی گفته حیرت‌انگیزتری هم دارد. او گفته در سال ۹۴ «۳۰ درصد تجارت کشور ما متأثر از پدیده قاچاق بوده است». این نشان می‌دهد با کمی پایین و بالا کردن می‌توان نتیجه گرفت که احتمالاً ۳۰ درصد کالا‌هایی که ما مصرف می‌کنیم قاچاق است.

■ ورود نام‌های جذاب برای مبارزه با قاچاق کالا

باید یادی کنیم از طرح‌هایی مانند «شبنم» که در طول سال‌های گذشته اجرا شدند. طرح شبنم با عنوان «شبکه بازرسی و نظارت مردمی» از اول تیر ماه سال ۱۳۹۱ اجرا شد. در این طرح کدی یکتا به هر کالا اختصاص یافت تا اطلاعات کل کالا‌های کف بازار شامل مشخصات کالا، خرید، فروش و جایه‌جایی کالا در سامانه مرکزی قابل استعلام باشد. حتی قبل از آن طرح معروف «ایران کد» اجرا شد. این طرح در آذر ماه سال ۱۳۸۵ به تصویب رسید. در این طرح ملی، سیستمی کشوری تهیه شد تا کار طبقه‌بندی و کدگذاری کالا تحت سیستمی انجام شود که اطلاعات پایه زنجیره تأمین در حوزه کالا را تحت کنترل درآورده و به عناصر سیستم تزریق کند. مسعود دانشمند، کارشناس و فعال

پیش‌بینی

۶۶

متاسفانه یک اقدام اشتباه در این سال‌ها جاقفاده و آن فروش کالا‌های قاچاق بعد از کشف و ضبط شدن است.

هدف از ضبط کالا‌ی قاچاق، جلوگیری از تأثیر منفی این کالا بر بازار مصرفی داخلی است. اما وقتی تحت مزیاده‌هایی، این گونه کالا دوباره به بعضی توزیع‌کنندگان و اگزار می‌شوند، این رفتار نافی هدف اولیه است. با این کار، کالا‌ی قاچاق وارد بازار می‌شود و در واقع جای محصول داخلی ما را می‌گیرد که به این ترتیب، ناخواسته این کارگر ایرانی است که کار خود را از دست می‌دهد.

بازار بورس در تسخیر نمادهای معدنی

مخابرات ایران و همراه اول هریک به میزان ۴۳ واحد بیشترین تأثیر مثبت را در برآورد شاخص کل بورس به نام خود ثبت کردند. در مقابل معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت سایپا با ۵۶ واحد، پالایش نفت بندرعباس با ۵۲ واحد و ایران خودرو با ۳۲ واحد کاهش، بالاترین تأثیر منفی را بر محاسبه این نماگر به دوش کشیدند.

■ روز سه‌شنبه، جان‌گرفتن پالایشی‌ها

شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات روز سه‌شنبه ۱۲ مردادماه، با ۴۴۲ واحد افزایش به رقم ۷۷ هزار و ۸۹ واحد رسید. بر اساس این گزارش معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت همراه اول با ۱۳۴ واحد، پالایش نفت بندرعباس با ۶۹ واحد و پالایش نفت اصفهان با ۴۳ واحد افزایش بالاترین تأثیر مثبت را

شرت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات با ۸۹ واحد، معدنی و صنعتی چادرملو با ۵۴ واحد معدنی و صنعتی کل‌گهر با ۴۳ واحد افزایش بالاترین تأثیر مثبت را در برآورد شاخص کل بورس به نام خود ثبت کردند. در مقابل معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت پالایش نفت اصفهان با ۳۹ واحد، سرمایه‌گذاری غدیر و ماشین‌سازی اراک هریک به میزان ۱۶ واحد کاهش، بیشترین تأثیر منفی را در محاسبه این نماگر به دوش کشیدند.

■ روز دوشنبه، تأثیر مثبت مخابراتی‌ها

شاخص کل قیمت و بازده نقدی بورس تهران در پایان معاملات روز دوشنبه هفته گذشته، با افزایش ۶۷ واحدی به رقم ۷۶ هزار و ۴۴۷ واحد رسید. براساس این گزارش در این روز معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت فولاد خوزستان با ۵۱ واحد و

یکشنبه ● ۱۷ مرداد ۱۳۹۵ ● شماره شصت و پنج

A T I V E H N O

بر شاخص کل بورس به نام خود ثبت کردند. در مقابل معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت سرمایه‌گذاری غدیر با ۲۲ واحد، سایپا با ۱۸ واحد و سرمایه‌گذاری سایپا با ۱۲ واحد کاهش بیشترین تأثیر منفی را بر محاسبه نماگر به دوش کشیدند. ■ **روز چهارشنبه، سه نماد مختلف پیشرو شدند**
شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات روز چهارشنبه هفته گذشته، با افزایش ۱۹۳ واحدی به رقم ۷۷ هزار و ۷۸۲ واحد رسید. در این روز، معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت ملی صنایع مس ایران، پالایش نفت بندرعباس و معدنی و صنعتی گل‌گهر بالاترین تأثیر مثبت را در برآورد شاخص کل بورس به نام خود ثبت کردند. در مقابل معاملات سهام در نماد معاملاتی سه شرکت گروه پتروشیمی سرمایه‌گذاری ایرانیان و سرمایه‌گذاری و ماشین‌سازی اراک، بیشترین تأثیر منفی را بر محاسبه این نماگر به دوش کشیدند.